

УДК: 338.436

DOI: 10.31359/2312-3427-2021-1-98

Е.В. Пахуча, канд. екон. наук, доцент

e-mail: ellinapakhucha@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0509-8230>

В.О. Бабика, здобувач третього освітнього рівня

<https://orcid.org/0000-0002-2350-1874>

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

О.В. Клєпчева, канд. екон. наук

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ»

Досліджені поняття, які пов'язують поняттям «конкурентоспроможність» «конкуренція» та «конкурентне середовище», наведено погляди на визначення цих категорій. Проаналізовано особливості визначення конкурентоспроможності підприємств та сільськогосподарського підприємства зокрема, визначені особливості останнього. Наведено чинники, що перешкоджають конкурентоспроможного розвитку підприємств та умови, що забезпечують конкурентоспроможності підприємства на ринку. Опрацювання наукових і практичних надбань із досліджуваної проблеми дало змогу запропонувати групування параметрів конкурентоспроможності підприємства з позиції сільського господарства. Визначені стратегічні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства орієнтовані на інноваційний та сталий розвиток підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, конкурентний потенціал, сільськогосподарське підприємство, параметри конкурентоспроможності.

Постановка проблеми. Масштабність ведення конкурентної боротьби вимагає швидкої реакції на зміни, які відбуваються на ринку та пошуку інноваційних рішень для здобуття конкурентних переваг, які будуть забезпечувати конкурентоспроможність підприємства. Крім того, вітчизняні підприємства конкурують не лише на внутрішньому, а й на

світовому ринку. Тому товаровиробники вимушені шукати нові шляхи для забезпечення прибутковості власного бізнесу та забезпечення його сталого розвитку. Володіючи інформацією про власні конкурентні позиції, підприємства отримують можливість визначити свої переваги, обрати правильну стратегію і тактику поведінки, адекватну реаліям сучасних ринкових процесів. Здатність підприємств адаптуватись до змін зовнішнього середовища та ефективно функціонувати в умовах ризику називають конкурентоспроможністю підприємства. В умовах сьогодення нові ринки знайти практично неможливо, тому підвищення конкурентоспроможності підприємства є найголовнішим завданням. Тому актуальним є визначення сутності даної категорії та виявлення параметрів конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми визначення конкурентоспроможності підприємства в цілому та галузі сільськогосподарства зокрема займалися такі науковці як Білоусько Т., Бойко В., Бойко Л., Збарський В., Зось-Кіор М., Гончаров В., Ільїн В., Ляшевська В., Малік М., Маркіна І.А., Левицька А., Нужна О., Прокопець Л., Красняк О., Трегобчук В., Шепіцен А., Яців І. та ін. Більша частина авторів приходять до висновку, що конкурентоспроможність – динамічна економічна категорія, на визначення та оцінку якої впливає низка факторів, які теж мають нестатичний характер. Однак низка питань залишаються недостатньо дослідженими такі як: систематичний характер підходу до розуміння конкурентоспроможності як складної економічної категорії, взаємозв'язку між конкурентоспроможністю та конкурентними перевагами підприємств та заходів організаційно-економічної реалізації конкурентного потенціалу сільськогосподарських товаровиробників. У цьому аспекті особливо актуальним є дослідження формування та розвитку конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Формулювання цілей статті. Виходячи з актуальності наукового дослідження, мета статті полягає у дослідженні сутності категорії «конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств», визначенні її місця у забезпеченні конкурентоспроможного розвитку суб'єктів господарювання та обґрунтуванні необхідності досягнення конкурентних переваг в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу досліджень. Виникнення та еволюція суспільства супроводжується появою явища конкуренції, яке є одним із постійно діючих факторів його прогресивного руху вперед. Конкуренція заохочує підприємців не зупинятися на своїх досягненнях, а навпаки, постійно вдосконалюватись, скорочувати виробничі витрати, покращувати

якість продукції, що пропонується на ринку, та підвищувати їх конкурентоспроможність.

Зазвичай дослідники традиційно пов'язують поняття конкурентоспроможність із поняттями конкуренція та конкурентне середовище. Однак перше трактується як процес управління суб'єктом господарювання своїми конкурентними перевагами для забезпечення перемоги в боротьбі з конкурентами та є рушійною силою ринкової економіки, інструментом забезпечення її рівноваги й гармонійного розвитку, необхідною умовою ефективної взаємодії ринкових механізмів для забезпечення соціально-економічного розвитку.

Конкурентне середовище трактується як результат і умова взаємодії великої кількості ринкових суб'єктів, що характеризує відповідний рівень економічного суперництва і можливість впливу окремих економічних агентів на загальноринкову ситуацію. Економічна складова мотивів конкуренції між товаровиробниками – суперництво між ними стосовно задоволення власних інтересів: отримання стабільності прибутку, вигідних умов виробництва та збуту продукції, одержання високої частки на визначеному ринку. Вони враховують такі її якості як динамічність, єдність конкурентних і монополістичних засад, зв'язок з інноваційними процесами. Із цього випливає, що конкуренція – це сукупність економічних відносин між господарюючими суб'єктами в ринкових умовах, що характеризується динамічним проявом конкурентної боротьби суб'єктів господарювання за прихильність споживачів на основі певних переваг.

Поняття «конкурентоспроможність» утворюється з двох понять «конкуренція» та «спроможність». Перший визначає змагання економічних суб'єктів в конкурентній боротьбі, другий – наявність у нього потенційних можливостей для ведення конкурентної боротьби. Отже, конкурентоспроможність підприємств – це багатовимірне та відносне поняття без універсального та затвердженого визначення[1]. А отже підходів до визначення досить велика кількість, однак найчастіше його розуміють як здатність до суперництва. Конкурентоспроможне підприємство здатне до гнучкої та вигідної адаптації до змін зовнішнього середовища. Сучасні теорії конкурентоспроможності підприємств наголошують на можливості працевлаштування, наявні знання та вміння, чим гарантується постійна конкурентна перевага на ринку маючи універсальні ресурси, які важко імітувати і не мають аналогів на ринку.

Конкурентоспроможність підприємства слід розглядати з урахуванням факторів конкурентоспроможності продукції, потенціалу підприємства, галузей, регіонів і країни загалом[2, с. 178]. Досліджуючи

категорію «конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств», необхідно враховувати особливості прояву конкурентоспроможності аграрної галузі.

Аграрна галузь економіки країни є однією з найважливіших елементів економічних систем більшості країн з ринковою економікою. Вона розвивається в умовах високої енергетичної доступності, використання широкого спектра сільськогосподарських методів екологізації, завдяки використанню сучасних методів енергоефективності. Однак залишається проблема підвищення конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, оскільки сьогодні без розвиненого аграрного сектору європейська та євроатлантична інтеграція України неможлива. Слід також зазначити, що в умовах реалізації державної програми імпортозаміщення важливість розвитку сільського господарства є безсумнівною, оскільки на сучасному етапі експортний потенціал галузі є досить потужним, тому перспективи розширення цього розвитку сектору є одним із пріоритетних завдань державної політики.

Сільське господарство як вид економічної діяльності має низку властивостей, які не дають змоги застосувати методи оцінки, що використовуються для оцінки конкурентоспроможності. Тому формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств також має низку специфічних особливостей, до яких відносять[3, с. 48]: невисоку рентабельність аграрного сектора; тривалість відтворювального циклу та значний період окупності вкладених коштів; невисокий рівень створеної валової доданої вартості; високий ступінь непередбачуваності результату господарської діяльності, що зумовлено залежністю від зміни природно-кліматичних умов; екологічний фактор.

Між категоріями «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентоспроможність продукції» існує взаємозв'язок і взаємозалежність. Конкурентоспроможність продукції є основою міцної конкурентної позиції будь-якого виробника. Конкурентоспроможність продукції – це порівняльна характеристика, яка визначає відмінність аналізованої продукції від продукції конкурента і містить комплексну оцінку її властивостей, обумовлених потребами ринку або властивостями іншого товару. Однак, конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств більш складне та комплексне поняття, яке включає не тільки здатність більшою мірою задовольняти потреби, але й швидку реакцію на зміни ринку, ефективне використання ресурсів та конкурентних переваг.

Сучасні підходи до визначення понять «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств» наведені в таблиці.

Визначення дефініцій «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств»

Джерело	Визначення
«Конкурентоспроможність підприємства»	
1	2
А.О. Левицька [4, с. 204]	це здатність підприємства до реалізації конкурентних переваг, які дозволяють йому ефективно розвиватися порівняно з іншими підприємствами на внутрішньому та зовнішньому ринках
О. П. Красняк, В.О.Мицик [5, с. 30]	реальні та потенційні можливості підприємства продукувати товари і послуги, які на конкретному сегменті ринку користуються більш пріоритетним попитом у споживацької аудиторії, ніж у конкурентів, за умови ведення ефективної фінансово-господарської діяльності.
К.В. Новікова [6, с. 206]	є складною економічною категорією, яке має відображати фактичну наявність конкурентних переваг та стратегічні напрями їх використання під впливом факторів зовнішнього середовища та з урахування факторів внутрішнього середовища і все це є сукупністю взаємопов'язаних елементів загальної системи управління конкурентоспроможність підприємства
Kamila Zelga [7, с. 305]	характеризується внутрішніми можливостями та гнучкістю для адаптації до змін в умовах експлуатації та отримати особливі переваги від цього процесу.
А. М. Ужва, О.В. Довгаль [8, с. 105]	як здатність виробляти та реалізовувати продукцію за ціною не вище і за якістю не гірше, ніж у будь-яких інших контрагентів у своїй ринковій ніші.
«Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств»	
В. Бойко, Л. Бойко [9, с. 30]	це здатність господарюючих суб'єктів агробізнесу, використовуючи свої конкурентні переваги та можливості, перемагати в конкурентній боротьбі на ринках сільськогосподарської продукції та послуг, ефективно використовувати наявні ресурси, швидко реагувати на зміну кон'юнктури ринку.
О. Ю. Єрмаков, В.А. Єсаулов [10, с. 131]	протистояння сталого – інноваційному, де конкуруючі економічні суб'єкти розглядають структуру ринку та аналізують рівень свободи продавця й покупця на ньому, поставивши собі за мету якомога повніше задовольнити потреби покупця, отримуючи при цьому найбільший прибуток.
В.І. Ляшевська, І.О. Сквіра, Ю.А. Бойко [11, с. 31]	включає не тільки здатність більшою мірою задовольняти потреби, але й швидко реакцію на зміни ринку, ефективне використання ресурсів та конкурентних переваг.

<i>Продовження таблиці</i>	
1	2
Бойдуник В.Р., Бойдуник Н.М. [13, с. 226]	це поняття, яке залежить від конкурентоспроможності продукції і є результатом ефективної господарської діяльності, яка присутня за умов конкурентного ринку.

Отже, конкурентоспроможність переважно розглядається з позицій задоволення потреб, здатності збільшувати або утримувати за собою частки ринків, сукупності споживчих властивостей, ступеня переваги, економічного змагання тощо.

Конкурентоспроможне сільськогосподарське підприємство повинно перевершувати своїх конкурентів у більш ефективному використанні ресурсного потенціалу, мати гнучку та адаптивну реакцію на зовнішні можливості та загрози. Перешкоджають забезпеченню конкурентоспроможного розвитку підприємств такі чинники як [14, С.232]: безсистемність і розсіяність надходження в модернізацію виробничої діяльності підприємств, низька інвестиційну активність, відсутність комплексного застосування інноваційних технологій, недосконалість економіки механізм управління виробничим процесом та міжгалузевими відносинами, недосконалість економічних відносин з переробними підприємствами та підприємствами торгівлі, а також недостатня державна підтримка.

Конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства, запропоновано визначати за такими параметрами [15, С.99]:

- здатність підприємства ефективно функціонувати на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- спроможність продукції даного підприємства конкурувати на ринку з аналогічною продукцією інших підприємств;
- отримання підприємством конкурентних переваг щодо інших на основі продукції відповідної якості;
- ефективне використання технологій, ресурсів, методів управління, навичок і знань персоналу, компонентів маркетингової діяльності, які відображаються в якості та конкурентоспроможності продукції;
- можливість підприємства отримувати прибуток в різних часових проміжках.

Конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства можна оцінити шляхом порівняння конкретних позицій декількох підприємств, що функціонують на одному ринку, за такими параметрами,

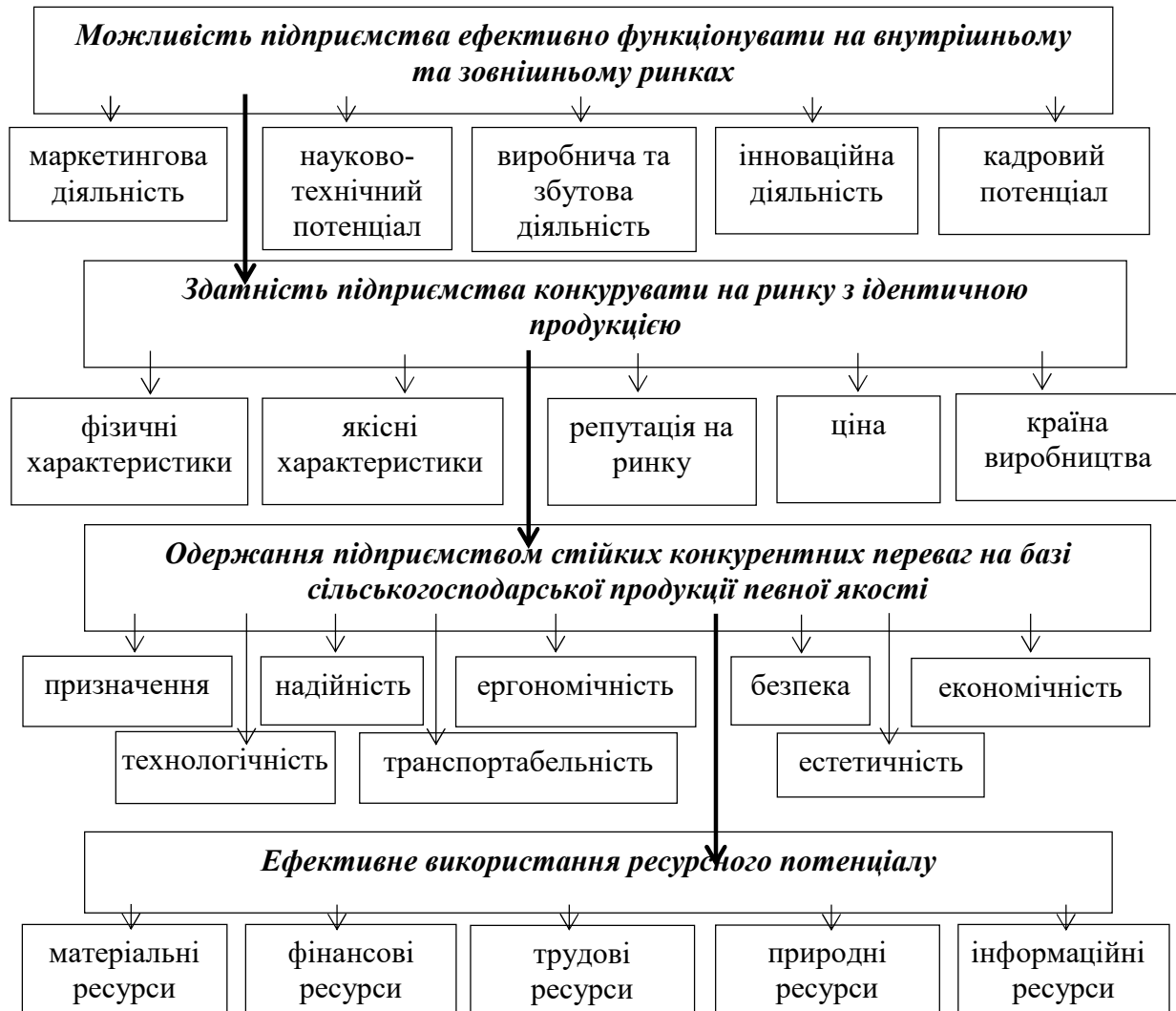
як технологія, що забезпечує потужність обладнання, знання та практичний досвід персоналу, систему управління, маркетингову політику, імідж та спілкування тощо[16, С.37]. Здатність пристосовуватися до нових та непередбачуваних умов конкурентної боротьби також характеризує конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства. Успіх підприємства на ринку та формування управлінського впливу на конкурентоспроможність обумовлює комплекс інтелектуальних, технічних та економічних, та організаційно-економічних характеристик.

До умов, що забезпечують конкурентоспроможності підприємства на ринку відносять [17, С.136]: застосування наукових підходів до стратегічного управління; забезпечення єдності технологій, економіки і розвитку управління; використання сучасних методів досліджень і розробок (планування програмних цілей, теорія прийняття рішень тощо); розгляд взаємозв'язку керуючих функцій будь-якого процесу на всіх етапах життєвого циклу об'єкта; створення системи заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності різних об'єктів.

Теоретичне опрацювання наукових і практичних надбань із досліджуваної проблеми дало змогу запропонувати таке групування параметрів конкурентоспроможності підприємства з позиції сільського господарства (рисунок). Підвищення конкурентоспроможності пов'язане з розробкою та реалізацією певних стратегічних напрямків, які постійно формуються та вдосконалюються. Стратегічні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства повинні формуватися в площині орієнтованої на інноваційний та сталий розвиток підприємства: вони повинні бути складними зі своїм стратегічним набором та основними логічними інструментами сучасного менеджмент. Залежно від середовища функціонування, ситуації на ринку, рівня конкурентних переваг, методів конкурентної боротьби, підприємство обирає відповідну стратегію конкурентоспроможності та модель поведінки. Доцільно обирати стратегічні напрямки підвищення конкурентоспроможності шляхом взаємозв'язку етапів економічного розвитку підприємств та їх стратегічні типи.

Конкурентоспроможність підприємства є важливим аспектом ринкового середовища, вона описує здатність підприємства адаптуватися до складних ринкових умов і зайняти провідні позиції та тримати її на місці протягом тривалого періоду часу. Підприємство знаходиться в постійному пошуку інструментів стратегічного розвитку, що забезпечили б йому високий рівень конкурентоспроможності, це викликано складними

умовами ринкових відносин. Оскільки прибуткова діяльність підприємств характеризується конкурентними позиціями на ринку, то одним із таких інструментів є пошук стратегічних напрямків підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Параметри конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства

Висновки.

Розвиток поняття конкурентоспроможності підприємства пов'язане з усвідомленням невід'ємності будь-яких економічних відносин від конкуренції та поступовим уточненням факторів, які впливали на неї, а також розширенням ракурсів розгляду сутності поняття «конкуренція». Конкурентоспроможність підприємства визначено як його характеристику, що відображає ступінь реалізації фактичної та потенційної спроможності суб'єкта господарювання та учасника ринкових відносин до формування та

утримання конкурентних переваг. Встановлено, що основними параметри конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства є: можливість підприємства ефективно функціонувати на внутрішньому та зовнішньому ринках; здатність конкурувати на ринку з ідентичною продукцією; одержання стійких конкурентних переваг на базі сільськогосподарської продукції певної якості; ефективне використання ресурсного потенціалу. Крім того, підвищення конкурентоспроможності підприємства повинні враховувати стратегічні напрямки і орієнтуватись на інноваційний розвиток підприємства. Подальші дослідження передбачають визначення ефективних методів оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, враховуючи специфіку галузі та впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Бібліографічний список.

1. Sieradzka K., Luft R (2015). Theoretical aspects of enterprise competitiveness. *Central european review of economics & finance*. Vol. 10, No. 4, pp. 133-141.
2. Зось-Кіор М.В., Германенко О.М., Собакар Д.Т. Сучасні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2018, Вип. 6(11), С. 174-180.
3. Маркіна І.А., Вараксіна О.В. Ключові аспекти формування конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери країни. *Вісник Харківського національного технічного університету сільськогосподарства імені Петра Василенка*. 2018, Вип. 193, С. 47-56.
4. Левицька А.О. Дослідження еволюції визначення та трактування конкурентоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011, № 3, Т. 3 С. 200-204.
5. Красняк О. П., Мицик В.О. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. *Ефективна економіка*. 2019, № 11, URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/42.pdf.
6. Новікова К.В. Конкурентоспроможність підприємств: сутність та зміст. *Вісник приазовського державного технічного університету*. 2017, Вип. 34, С. 201-207.
7. Kamila Zelga (2017). The importance of competition and enterprise competitiveness. *World Scientific News*. № 72, pp. 301-306.

8. Ужва А.М., Довгаль О.В. Холістичний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. *Український журнал прикладної економіки*. 2019, Том 4, № 1, С. 102-108.

9. Бойко В., Бойко Л. Сучасні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність аграрних підприємств». *Фінансовий простір*. 2019, № 3 (35), С. 23-31.

10. Єрмаков О.Ю., Єсаулов В.А. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств на ринку продукції рослинництва. *Науковий вісник НУБіП України*. 2016, № 247, С. 130-141.

11. Ляшевська В.І., Сквіра І.О., Бойко Ю.А. Конкурентоспроможність підприємств аграрного сектору на зовнішньому ринку. *Причорноморські економічні студії*. 2018. – Вип. 28-1. – С. 31-34.

12. Білоусько Т.Ю. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств Харківської області в контексті конкурентоспроможності економіки України. *Вісник ХНАУ*. 2013, №8, С. 68-78.

13. Бойдуник В.Р., Бойдуник Н.М. Конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства: методологія аналізу дефініції. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020, Вип 16, Т.2, С.220-229.

14. Dovgal O.V., Kravchenko M.V., Demchuk N.I., Odnoshevnaya O.A., Novikov O.Y., Andrusiv U. Y., Lesik I. M., Popadynets I. R. (2017). Methods of competitiveness assessment of agricultural enterprise in eastern europe. *Regional Science Inquiry*. Vol. IX, (2), pp. 231-242.

15. Прокопець Л. В. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова*. 2016, Т. 21, Вип. 6(48), С.99-102.

16. Ordgy Leonard Chibuzor (2020). Complex evaluation of competitiveness of agricultural enterprises. *Economics, Finance And Management Review*. Issue 1, pp. 37-43.

17. Шульга М.О. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020, Вип. 12, С.135-141.

References.

1. Sieradzka K., Luft R (2015). Theoretical aspects of enterprise competitiveness. *Central european review of economics & finance*. Vol. 10, No. 4, pp. 133-141.

2. Zos'-Kior, M.V. Hermanenko, O.M. and Sobakar, D.T. (2018). Suchasni aspekty upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpryiemstva. [Modern aspects

of enterprise competitiveness management]. *Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 6(11), P. 174-180.

3. Markina, I.A. and Varaksina, O.V. (2018). Kliuchovi aspekty formuvannia konkurentospromozhnosti pidpryiemstv ahroprodovol'choi sfery krainy. [Key aspects of forming the competitiveness of agro-food enterprises of the country]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu sil's'koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka*, vol. 193, P. 47-56.

4. Levyts'ka, A.O. (2011). Doslidzhennia evoliutsii vyznachennia ta traktuvannia konkurentospromozhnosti pidpryiemstva. [Research of the evolution of definition and interpretation of enterprise competitiveness]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, № 3, T. 3 P. 200-204.

5. Krasniak, O. P. and Mytsyk, V.O. (2019). Konkurentospromozhnist' i konkurentni perevahy pidpryiemstva v suchasnykh rynkovykh umovakh. [Competitiveness and competitive advantages of the enterprise in modern market conditions], *Efektivna ekonomika*, № 11, URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/42.pdf.

6. Novikova K.V. (2017). Konkurentospromozhnist' pidpryiemstv: sutnist' ta zmist. [Competitiveness of enterprises: essence and content], *Visnyk pryazovs'koho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, vol. 34, 3. 201-207.

7. Kamila Zelga (2017). The importance of competition and enterprise competitiveness. *World Scientific News*. № 72, pp. 301-306.

8. Uzhva, A. M. and Dovhal', O.V. Kholistychnyj pidkhid do upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpryiemstva. [A holistic approach to managing the competitiveness of the enterprise], *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky*, T.4, № 1, P. 102-108.

9. Bojko, V. and Bojko, L. (2019). Suchasni pidkhody do vyznachennia poniattia «konkurentospromozhnist' ahrarnykh pidpryiemstv». [Modern approaches to the definition of "competitiveness of agricultural enterprises"], *Finansovyyi prostir*, № 3 (35), P. 23-31.

10. Yermakov, O. Yu. and Yesaulov, V.A. (2016). Konkurentospromozhnist' sil's'kohospodars'kykh pidpryiemstv na rynku produktsii roslynnytstva. [Competitiveness of agricultural enterprises in the market of crop products], *Naukovyy visnyk NUBiP Ukrainy*, № 247, P. 130-141.

11. Liashevs'ka, V.I. Skvira, I.O. and Bojko Yu.A. (2018). Konkurentospromozhnist' pidpryiemstv ahrarnoho sektoru na zovnishn'omu rynku. [Competitiveness of agricultural enterprises in the foreign market], *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 28-1, P. 31-34.

12. Bilous'ko, T.Yu. (2013). Pidvyschennia konkurentospromozhnosti sil'skohospodars'kykh pidpryemstv Kharkivs'koi oblasti v konteksti konkurentospromozhnosti ekonomiky Ukrainy. [Improving the competitiveness of agricultural enterprises in the Kharkiv region in the context of the competitiveness of Ukraine's economy], *Visnyk KhNAU*, №8, P. 68-78.

13. Bojdunyk, V.R. and Bojdunyk, N.M. (2020). Konkurentospromozhnist' sil'skohospodars'koho pidpryemstva: metodolohiia analizu defynitsii. [Competitiveness of an agricultural enterprise: methodology of definition analysis], *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 16, T.2, P.220-229.

14. Dovgal O. V., Kravchenko M. V., Demchuk N. I., Odnoshevnaya O. A., Novikov O.Y., Andrusiv U. Y., Lesik I. M., Popadynets I. R. (2017). Methods of competitiveness assessment of agricultural enterprise in eastern europe. *Regional Science Inquiry*. vol. IX, (2), pp. 231-242.

15. Prokopets', L.V. (2016). Pidvyschennia konkurentospromozhnosti sil'skohospodars'kykh pidpryemstv. [Improving the competitiveness of agricultural enterprises], *Visnyk ONU im. I.I. Mechnykova*, T. 21, vol. 6(48), P. 99-102.

16. Ordgy Leonard Chibuzor (2020). Complex evaluation of competitiveness of agricultural enterprises. *Economics, Finance And Management Review*. Issue 1, pp. 37-43.

17. Shul'ha M.O. (2020). Rozroblennia napriamiv pidvyschennia konkurentospromozhnosti pidpryemstva. [Development of directions of increase of competitiveness of the enterprise], *Pidpryemnytstvo ta innovatsii*, vol.12, P.135-141.

Пахучая Э.В., Бабыка В.А., Клепчаева О.В. Современные подходы к определению понятия «конкурентоспособность сельскохозяйственных предприятий». Предмет исследования. Исследованы понятия, которые связывание с понятием «конкурентоспособность» – «конкуренция» и «конкурентная среда», приведены взгляды на определение этих категорий. Проанализированы особенности определения конкурентоспособности предприятий и сельскохозяйственного предприятия в частности, определены особенности последнего. Приведены факторы, препятствующие конкурентоспособного развития предприятий и условия, обеспечивающие конкурентоспособности предприятия на рынке. Разработка научных и практических достижений по исследуемой проблеме позволило предложить группировки параметров конкурентоспособности предприятия с позиции сельского хозяйства.

Определены стратегические направления повышения конкурентоспособности предприятия ориентированы на инновационное и устойчивое развитие предприятия.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентные преимущества, конкурентный потенциал, сельскохозяйственное предприятие, параметры конкурентоспособности.

Pakhucha E., Babika V., Kliepcheva O. Modern approaches to the definition of “competitiveness of agricultural enterprises”.

Subject of study. Modern approaches to the definition of "competitiveness of agricultural enterprises", obstacles and conditions that ensure the competitiveness of the enterprise in the market, the parameters of competitiveness of agricultural enterprises.

The aim of the study. The purpose of the study is to study the essence of the category "competitiveness of agricultural enterprises", to determine its place in ensuring the competitive development of economic entities and to justify the need to achieve competitive advantage in modern business conditions.

Research methods. The theoretical and methodological bases of the study were the works of domestic and foreign scientists and used such research methods as analysis, comparative analysis and monograph.

Results of work. The peculiarities of determining the competitiveness of enterprises and agricultural enterprises in particular are analyzed and determined. The factors that hinder the competitive development of enterprises and the conditions that ensure it in the market are presented. It is established that the main parameters of competitiveness of an agricultural enterprise are: the ability of the enterprise to function effectively in domestic and foreign markets; ability to compete in the market with identical products; obtaining sustainable competitive advantages on the basis of agricultural products of a certain quality; efficient use of resource potential. The identified strategic directions of increasing the competitiveness of the enterprise are focused on innovative and sustainable development of the enterprise.

Scope of results. The obtained results are to define the concept of competitiveness of an agricultural enterprise, its components and differences to similar concepts, which will help not to identify them. The grouped parameters of competitiveness of the agricultural enterprise will help to define directions of its increase.

Key words: competitiveness, competitive advantages, competitive potential, agricultural enterprise, parameters of competitiveness.